Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria –Vlada-Government

MINISTRIA E TREGTISË DHE INDUSTRISË
MINISTARSTVO TRGOVINE I INDUSTRIJE
MINISTRY OF TRADE AND INDUSTRY

DREJTORIA E AKREDITIMIT E KOSOVES
KOSOVSKA DIREKCIJA ZA AKREDITACIJA
KOSOVO ACCREDITATION DIRECTORATE

Raporti Vjetor i Drejtorisë së Akreditimit të Kosovës

Përmbajtja:

Mesazh i Drejtorit të Drejtorisë së Akreditimit
Rritja e cilësisë në ofrimin e shërbimit të Akreditimit
Sistemi i Menaxhimit të DAK
Trajnimet
Akreditimi i OVK-ve,Laboratorët Testues të Akredituar SK ISO/IEC 17025
Trupat Inspektues te Akredituar ,SK ISO/IEC 17020
Laboratorët që janë në procedurë të akreditimit
Objektivat e DAK-së për vitin 2011
Marrëdhëniet rajonale te DAK-ut
Marrëdhëniet ndërkombëtare të DAK-ut
Te hyrat e realizuara ne Drejtorinë e Akreditimit
Ueb faqja e Drejtorisë së Akreditimit
Shtypi ditor shkruan për Drejtorinë e Akreditimit

Contents:

Statements of the Accreditation Directory
Quality increment on providing the Accreditation services
DAK Management system
Trainings
Assessment CBA, Accreditation Testing Laboratories SK ISO/IEC 17025
Accredited Inspection Bodies, SK ISO/IEC 17020
Laboratories that are ongoing Accreditation procedures
DAK objectives for 2011
Regional relationship of DAK
International relations of DAK
Incomes realized by the Accreditation Directory
Accreditation Directory web-page
Daily newspapers write about Accreditation Directory

Mesazh i Drejtorit të Drejtorisë së Akreditimit

Kam kënaqësinë që të përcjell rezultatet dhe aktivitetet e Drejtorisë se Akreditimit të Kosovës (DAK) për vitin 2010 të cilin mundë ta cilësoi si vit shume të frytshëm dhe vit të progresit të dukshëm në të gjitha aspektet. Kjo u pa edhe në raportin e progresit të Komisionit Evropian.

Edhe gjatë këtij viti u arrit që Sistemi i Menaxhimit të Cilësisë (SMC) të mirëmbahet sipas standardit SK EN ISO/IEC 17011, është implementuar dhe po punohet në përmirësimin e tij i cili është në përputhje me standardet evropiane dhe ato ndërkombëtare, si dhe në përputhje me politikat shtetërore.

Është punuar në drejtim të ngritjes së skemave të akreditimit, si në fushën e laboratorëve testues, kalibrues si dhe të trupave inspektu... e numrit të skemave të reja të akreditimit.

Harmonizimi i legjislacionit të Republikës së Kosovës ... n për fushën e Akreditimit, ishte një tjetër arritje e vitit 2010. Li... n është harmonizuar me rregulloren 765/2008 të Komisionit E... i me 1 Janar të vitit 2010.

Statements of the Accreditation Directory

I am happy to present the results and achievements of the Kosovo Accreditation Directory (DAK) for 2010, which can be evaluated as very fruitful and progressive at all aspects. This fact was stated also at the European Commission Report.

Even this year the Quality Managing System has continued to be maintained based to SK EN ISO/IEC 17011 standard, has been implemented and is continuing on its improvement according to European and International standards, also country policy.

It has been worked on establishment of accreditation schemes, such as testing, and calibration laboratories, also Inspection Bodies with tendency on increment of new accreditation schemes.

Harmonization of legislation framework of the Republic of Kosova with European Union Accreditation legislation frame, considered as another achievements for 2010. The Accreditation law, No. 03/L-069 has been harmonized with the Regulation No.765/2008 of the European Commission which has entered into power on 1 January 2010.

Një ndër të arriturat më të mëdha të DAK-ut gjatë këtij viti është anëtarësimi i sajë në Organizatën Ndërkombëtarë të Akreditimit të Laboratorëve (**ILAC**) (International Laboratory Accreditation Cooperation) dhe në Forumin Ndërkombëtarë të Akreditimit (**IAF**) (International Accreditation Forum). DAK, vitin e kaluar ishte bërë anëtare në Korporatën Evropiane të Akreditimit (EA, European co-operation for Accreditation).

Ky status i anëtarësimit, DAK-ut i jep të drejtën jo vetëm të marrë pjesë në aktivitetet e Organizatës Ndërkombëtarë të Akreditimit të Laboratorëve (**ILAC**) dhe Forumin Ndërkombëtarë të Akreditimit (**IAF**) por edhe të votojë për çështje të ndryshme lidhur me procedurat e akreditimit. Anëtarësimi në këto forume ndërkombëtar është vazhdimësi e objektivave që DAK i ka vënë vetes për tu bërë pjesë e rrjetit ndërkombëtar dhe evropian të organizmave të Akreditimit.

Drejtoria e Akreditimit gjatë këtij viti, nënshkroi Memorandum mirëkuptimi me Agjencinë Kroate të Akreditimit (HAA). Më parë DAK kishte nënshkruar MoU-n edhe me Maqedoninë (IARM), Shqipërinë (DPA) dhe Turqinë (TURKAK).

One of biggest achievements of the DAK during this year is it membership into International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC), and International Accreditation Forum (**IAF**). DAK last year has become member of the EA, European co-operation for Accreditation.

The membership status of the DAK gives the right not only to participate into ILAC and IAF activities, but even to vote on different issues in regard to accreditation procedures. The membership into those international forums is continuation of the DAK goals to become part of international and European Accreditation organization network.

Accreditation Directory during this year has signed the Memorandum of Understanding with Croatian Accreditation Agency (HAA). Earlier the DAK has signed MoU with Macedonia (IARM), Albania (DPA) and Turkey (TURKAK).

Një nga objektivat e DAK është njohja ndërkombëtare e çertifikatave dhe raporteve të testimit të lëshuara nga organizmat e akredituara nga DAK. Gjatë vitit 2010, DAK hodhi hapa pozitive për të përmbushur këtë objektiv. Aplikimi i DAK-së për të qenë nënshkrues të marrëveshjeve të njohjes reciproke me EA (Bashkëpunimin Evropian për Akreditim), në fushën e laboratorëve testues u pranua në shtator 2010 . Sfida e DAK është përmbyllja me sukses gjatë vitit 2011 e vizitës vlerësuese dhe nënshkrimi i marrëveshjes sa më shpejt që është e mundur.

Në fund falënderoj stafin e DAK-së, Këshillin e Akreditimit, vlerësuesit teknikë dhe gjithë partnerët tanë, që kontribuuan në progresin e shënuar gjatë vitit 2010.

Drejtori i Drejtorisë se Akreditimit
Mr.sc. Ibush Luzha

One of the DAK objectives is international recognition of testing certifications and reports issued by DAK accredited bodies. During 2010, DAK has made positive steps on fulfilling this objective. Applying of DAK in regard to became concluding agreements of reciprocal recognitions with EA in filed of testing laboratories has been accepted on September 2010. The DAK challenge for 2011 is successful results to achieve from the assessment visit and signed agreement as soon as possible.

At the end, I would like to thank DAK staff members, Accreditation Council, technical Assessors and all our partners that have contributed on progress achieved on 2010.

Director of Accreditation Directorate
Mr.sc. Ibush Luzha

Organo-grama e Drejtorisë së Akreditimit të Kosovës
Organ gram of the Kosovo Accreditation Directorate

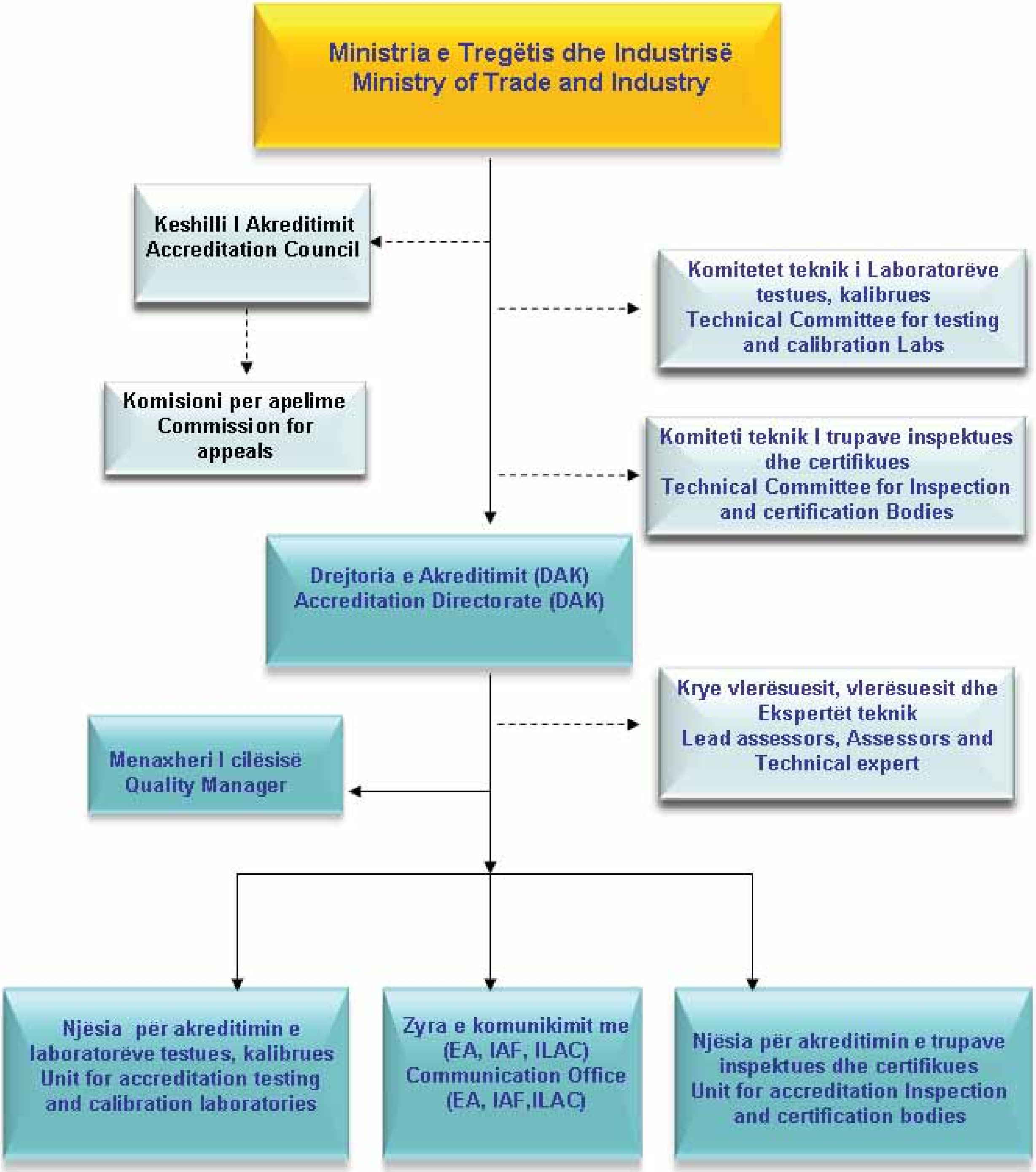
Ministria e Tregëtis dhe Industrisë
Ministry of Trade and Industry
Keshilli I Akreditimit
Accreditation Council
Komitetet teknik i Laboratorëve testues, kalibrues
Technical Committee for testing and calibration Labs
Komisioni per apelime
Commission for appeals
Komiteti teknik I trupave inspektues dhe certifikues
Technical Committee for Inspection and certification Bodies
Drejtoria e Akreditimit (DAK)
Accreditation Directorate (DAK)
Krye vlerësuesit, vlerësuesit dhe Ekspertët teknik
Lead assessors, Assessors and Technical expert
Menaxheri I cilësisë
Quality Manager
Njësia për akreditimin e laboratorëve testues, kalibrues
Unit for accreditation testing and calibration laboratories
Zyra e komunikimit me (EA, IAF, ILAC)
Communication Office (EA, IAF,ILAC)
Njësia për akreditimin e trupave inspektues dhe certifikues
Unit for accreditation Inspection and certification bodies

Rritja e cilësisë në ofrimin e shërbimit të Akreditimit

Drejtoria e Akreditimit e Kosovës, krahas punëve te përditshme dhe vlerësimit të dokumentacioneve dhe praktikes së punës të OVK-ve, ka rritur nivelin e punës dhe kërkesat e vlerësimit të të gjitha hallkave të procedurave të akreditimit duke filluar nga studimi i dosjeve të sjellur nga OVK-te, ngritjen e grupit te vlerësimit, përgatitjen e planit te vlerësimit, kryerjen e vizitës vlerësuese dhe përfundimin e jokonformiteteve.

Kjo fillon me vizitat e vlerësimit për akreditimi, ashtu dhe me vizitat pasuese të mbikëqyrjes, kontrollit, rivlerësimit, zgjerimit të fushës si dhe reduktimit.

Drejtoria e Akreditimit e Kosovës gjate vitit 2010, ka kryer 5 procedura të vlerësimit sipas standardit SK ISO/IEC 17025, kërkesat për akreditimin e laboratorëve testues, kalibrues dhe janë akredituar me sukses:

Quality increment on providing the Accreditation services

The Kosovo Accreditation Directory parallel with everyday tasks on document evaluation and assessment of OVK works practices, has raised work level and assessment applications of all steps of accreditation procedures, starting studying the applications files brought from OVK, establishing of assessment teams, preparing the assessment plan, performing the assessment site visit, and ending the nonconformities.

This starts performing the accreditation assessment site vision visits, inspection, reevaluation, activity extension and recruitment.

The Kosovo Accreditation Directory during 2010 has performed 5 assessment procedures according to SK ISO/IEC 17025 standards, the application request for accreditation of testing, calibration laboratories are successfully accredited:

5 laboratorë testues:

1. **"GEOKOS A&A"-** Laboratori i analizave gjeomekanike
2. **Ballkan Petroll** - Laboratori i analizave te vajrave
3. **Instituti Kombëtar i Shëndetësisë Publike të Kosovës- IKSHPK, Qendra e Laboratorëve Testuese,** me tri Laboratorë 1**.** Laboratori për analiza te ujit te pijshëm dhe ujërave rekreativ 2. Laboratori i kontrollit te cilësisë se ushqimit 3. Laboratori mikrobiologjik i ushqimit dhe ujit.
4. **"Vëllezërit e Bashkuar" sh.p.k**, Laboratori i materialeve të ndërtimit
5. **N.P.N"Ballkan Projekt"** Laboratori për shqyrtimin e materialit ndërtimor, baton, asfalt si dhe hulumtime gjeomekanike dhe gjeologjike te dherave

2 para vlerësime:

1. N.T.SH"Gurina" Sh.p.k, Laboratori për analiza te metaleve te çmuara
2. Laboratori Analitik, Bujqësor dhe i Ushqimit „Sara & Meti"

Një zgjerim te fushës se akreditimit:

1. **N.Sh."Agrovet"-** Laboratori për analiza të: tokës, mineraleve, hedhurinave industriale dhe indeve bimore. Ujit industrial dhe për ujitje, Plehrave artificiale dhe organike.

5 testing laboratories:

1. **"GEOKOS A&A"-** geometry analyses laboratory
2. **Ballkan Petroll** – oils testing laboratory
3. **Public Health National Institute of Kosovo – IKSHPK, The Center of Testing Laboratories** contains three labs 1**.** Drinking water and swimming pools waters testing, 2. food quality control laboratories, 3. water and food microbiologic laboratory.
4. **"Vëllezërit e Bashkuar" sh.p.k**, Construction products laboratory
5. **N.P.N"Ballkan Projekt"** testing of construction products, concrete, asphalt and sole geometric researches

2 pre-assessments:

1. **N.T.SH"Gurina"** Sh.p.k, precious products testing laboratory
2. Analytic, Agricultural and food Laboratory **„Sara & Meti"**

An extension of accreditation field:

1. **N.Sh."Agrovet"-** Laboratory for testing of land, minerals, industrial waste and plant tissue. Industrial and irrigation water, artificial fertilizer and organic

10 mbikëqyrje:

1. **KPU Inspect Sh.p.k,** Trupa Inspektuese për nafte dhe derivate te naftës
2. **NSH"Agrovet",** Laboratori për analiza të: tokës, mineraleve, hedhurinave industriale dhe indeve bimore. Ujit industrial dhe për ujitje, plehrave artificiale dhe organike,
3. **Sharr Beteiligungs GMBH,** Laboratori për analiza kimike dhe fiziko-mekanike te çimentos,
4. **"INKOS" sh.p.k,** Laboratori i kontrollit të derivateve të naftës
5. **"FAN"sh.p.k,** Laboratori për analiza fiziko-mekanike te armaturës dhe nyejve te saldimit
6. **N.P.N "Renelual Tahiri" sh.p.k,** Laboratori për analiza fiziko-mekanike për beton dhe produkte te betonit.
7. **Compact Group Sh.p.k,** Laboratori për analiza te ujit "DEA"
8. **Eskavatori Company Sh.p.k,** Laboratori për analiza te agregateve dhe asfalteve.
9. **SHPK M&Sillosi,** Laboratori për analiza te grurit, miellit dhe produkteve nga mielli
10. **"DERIVATI",** Laboratori për analiza te naftës dhe derivateve te naftës

10 surveillance:

1. **KPU Inspect Sh.p.k,** Inspection Body for Fuel and Petroleum products
2. **NSH"Agrovet",** Laboratory for testing of: land, minerals, industry waters, and plant tissue. Industrial and irrigation waters, fertilize and organics.
3. **Sharr Beteiligungs GMBH,** Laboratory for chemic and physic-mechanic characters of cement,
4. **"INKOS" sh.p.k,** Laboratory for petroleum product control
5. **"FAN"sh.p.k,** Laboratory for Physical-mechanical testing of crib and welding nodes
6. **N.P.N "Renelual Tahiri" sh.p.k,** Laboratory for physical-mechanical testing of concrete and its products.
7. **Compact Group Sh.p.k,** Laboratory for testing of "DEA" water
8. **Eskavatori Company Sh.p.k,** Laboratory for testing of aggregators.
9. **SHPK M&Sillosi,** Laboratory for testing of wheat, flour and its products

10. **"DERIVATI",** Laboratory for testing petroleum and petroleum products

Puna e Drejtorisë se Akreditimit është e orientuar:

- Në përgatitjet për kryerjen e vlerësimit për akreditime te reja, mbikëqyrjet dhe zgjerimin e fushave të akreditimit.
- Në kontakte me laboratorët dhe organizmat e tjerë të vlerësimit të konformitetit,të cilat kanë synuar të akreditohen dhe shpjegimin e procedurave të akreditimit.
- Në përgatitjen e grupeve të vlerësimit, hartimin e planeve të vizitës vlerësuese.
- Përgatitjen e dokumentacionit përfundimtar: raporteve të vlerësimit, raportin për këshillit te akreditimit, raportin tek drejtori i DAK-ut si dhe vendimi përfundimtar për statusin e akreditimit.

The tasks of Accreditation Directory are to perform:

- Preparations for performing of new accreditation assessments, surveillance and extension of accreditation fields.
- In contact with other conformity assessment laboratories and bodies that has aim to be accredit and informed on accreditation procedures.
- Preparation of the assessment teams; draft the planes of assessment visits.
- Preparation of final documentation, such as: assessment reports, accreditation Council Report for DAK Director, and final decision on accreditation state.

Sistemi i Menaxhimit të DAK

Drejtoria e Akreditimit e Kosovës, gjatë vitit 2010 rishikoi sistemin e menaxhimit të cilësisë në përputhje me kërkesat e Standardit ISO/IEC 17011, legjislacionin në fuqi, standardet ndërkombëtare për fushën e akreditimit dhe me dokumentet të publikuara nga organizmat evropianë dhe ndërkombëtarë të akreditimit.

DAK-u kontrollon zbatimin e sistemit të menaxhimit të cilësisë, nëpërmjet rezultateve të auditimeve të brendshme, kënaqësisë së klientëve, nga rishikimi i menaxhimit, ndryshimeve që mund të ndikojnë në sistemin e menaxhimit të cilësisë, si dhe rekomandimeve për përmirësim etj. Gjatë vitit 2010 u kryen auditimet të brendshme të KPI 3, KPI 4, KPI 5,KPI 6, KPI 8, KPI 10 të sistemit te menaxhimit dhe një rishikim menaxhimi.

DAK Management system

Kosovo Accreditation Directory during 2010 have reviewed the quality managing system in accordance with ISO/IEC 17011 standards, laws in power, international standards of accreditation field and documents published by Accreditation European and International bodies.

DAK supervise application of quality managing system through internal audit results, client satisfaction by the management review, changes that may have impacts into quality management system, also recommendations for its improvement, etc. During 2010

have been performed internal audit of KPI 3, KPI 4, KPI 5, KPI 6, KPI 8, KPI 10 of the managing system and one management review.

Trajnimet

Me 4 dhe 5 Shkurt 2010 nën përkujdesjen e DAK është mbajtur trajnimi nga ekspert të Drejtorisë së Përgjithshme të Akreditimit sipas standardit ISO/IEC 17011, ku është folur për procedurat e akreditimit, dokumentacionin e akreditimit, përdorimi, kontrolli dhe përmirësimi i tij sipas standardit ISO TR 10013. Morën pjesë stafi i DAK-ut dhe 15 përfaqësues të institucioneve dhe laboratorëve. Me 13 dhe 14 Prill 2010 sipas standardit ISO/IEC 17021, me 11 dhe 12 Maj 2010 sipas standardit ISO/IEC 17025. Morën pjesë stafi i DAK dhe 17 përfaqësues të institucioneve dhe laboratorëve. Me 6 dhe 7 Qershor 2010 është mbajtur trajnimi sipas standardit ISO/IEC 17025 . Morën pjesë stafi i DAK dhe 14 përfaqësues të institucioneve dhe laboratorëve.

Trainings

February 4 and 5, 2010 with support of DAK is held a training provided by experts of General Accreditation Directorate of based to ISO/IEC 17011 standard, on which occasion has been discussed on accreditation procedures, application, inspection, and its improvement according to ISO TR 10013. Into this event were present DAK staff members and representatives of 15 institutions and laboratories. On April 13 and 14, 2010 according to ISO/IEC 17021; May 11 and 12, 2010 according to ISO/IEC 17025, were was present

DAK staff and 17 representatives of institutions and laboratories. June 6 and 7, 2010, is held training course in regard to ISO/IEC 17025, was present DAK staff and other 14 institution and laboratory representatives.

Trajnimet të cilat janë mbajtur nën përkrahjen e projektit IPA 2008 dhe PTB gjatë vitit 2010 janë:

Me 9 dhe 10 qershor 2010, Tiranë, Shqipëri, është mbajtur takimi i Organizmave Akreditues të vendeve te Evropës Juglindore. I mbështetur nga projekti PTB, (Institutit Gjerman i Metrologjisë): "Promovimi i Bashkëpunimit Rajonal në Evropën Juglindore në fushën e infrastrukturës së cilësisë," në Ankara të Turqisë, u mbajt trajnimi për vlerësimin në vend (on-site witnessing). Pastaj në Athinë të Greqisë është mbajtur workshop me temën "Sistemi i menaxhimit te cilësisë së trupave akreditues" sipas standardit ISO/IEC 17011. u realizuat trajnimi HOT 8 me temën Akreditimi i PT provaiderëve dhe ILC (Krahasimet ndër laboratorike, kërkesat specifike të ISO/IEC 17025 dhe ISO/IEC 17011) si dhe kërkesat e standardit ISO/IEC 17043 duke përfshirë udhëzuesit e EA-s dhe ILAC. Ky trajnim u mbajt në Pau të Francës. Gjithashtu i mbështetur nga projekti IPA 2008 në Bled të Sllovenisë u mbajt trajnimi mbi analizat ndër krahasimore PT(Proficiency Testing). Në trajnime pjesëmarrës ishin përfaqësuesit e laboratorëve nga këto 8 shtete: Sllovenia, Kroacia, Bosnja dhe Hercegovina, Serbia, Kosova, Maqedonia dhe Shqipëria. Gjithashtu pjesëmarrës ishin edhe përfaqësues nga Turqia dhe roli i tyre ishte i dyfishtë, merr pjesë në PT-t e organizuara nga IPA dhe në të njëjtën kohë organizon edhe PT në Turqi. Ne këtë trajnim u organizuan tetë analiza ndër krahasimore (PT).

Some of the trainings that are held with support of project IPA 2008 and PTB during 2010 are:

On June 9 and 10, 2010, in Tirana, Albania, is held meeting of the Accreditation Organization of the Southeastern Europe, supported by the PTB project (Metrology German Institute): "Promotion of Regional Cooperation of the Southeastern Europe in field of Quality Infrastructure," in Ankara of Turkey, was held training with subject "on-site witnessing". Afterwards in Athens of Greece is held workshop with subject "Accredit is training HOT 8 with subject PT accreditation providers and ILC (comparison between

laboratories, specific requirements of ISO/IEC 17025 and ISO/IEC 17011) also requirements of ISO/IEC 17043 including EA and ILAC Directives. This training is held in Pau of France. Also, other training is held with support of IPA 2008, in Bled of Slovenia, on PT(Proficiency Testing). Present at this training was the laboratory representatives of 8 following countries: Slovenia, Croatia, Bosnia & Herzegovina, Serbia, Kosova, Macedonia and Albania. Also present were Turkey representatives which role was double, participating at PT, organized by IPA, and same time organizing PT in Turkey. At this training was organized 8 Proficiency Testing.

Nga Kosova morën pjesë përfaqësuesit e tre laboratorëve me këto lloje analiza:

1. Laboratorit INKOS sh.a - për analiza te ujit,
2. Institutit i Shëndetësisë Publike - për mbrojtje të shëndetit,
3. Vëllezërit e Bashkuar Sh.p.k - për materiale ndërtimore (beton).

Në Shkup është mbajtur trajnimi me temën: " Procedura e marrjes së mostrave te mjedisit, "Bazat për akreditimin e mostrave te mjedisit", "Marrjes se mostrave te tokës se qazët " dhe prezantimi i temës "Format e ndryshme të marrjes së mostrave te ujit". Në Ankara të Turqisë është mbajtur trajnimi mbi vlerësimin në vend (On-site Witness) për ri-akreditim e laboratorit te forenzikës: Gendarmerie Criminal (Forensic) Laboratory me ekipin e vlerësimit nga TURKAK (Agjencia Turke e Akreditimit). Ndërsa në Zagreb të Kroacisë gjithashtu i mbështetur nga projekti PTB u mbajt trajnimi i radhës i vlerësimi në vend (on-site-witness) në laboratorin kalibrues për instrumentet jo-automatike te peshojave dhe gramarëve.

From Kosovo were present representatives of three laboratories with those types of testing:

4. INKOS sh.a Laboratory – water testing,
5. Public Health Institute – health protection,
6. Vëllezërit e Bashkuar Sh.p.k – Construction products concrete.

In Skopje is held training with subject: “Procedures on environment samples taking”, “the bases on accreditation of the environment samples”, “Sampling of soil gas ” and presentation of subject:”Various Forms of water sample taking”. In Ankara of Turkey is held the training with subject “On-site Witness" on forensic laboratory reaccreditations: Gendarmerie Criminal (Forensic) Laboratory with assessment team from TURKAK (Accreditation Turk Agency). While in Zagreb of Croatia, also with support of PTB project, held is the next training on site-witness-at the calibration laboratory for non-automatic means of weights and grammar machines.

Akreditimi i OVK-ve, Laboratorët Testues të Akredituar, SK ISO/IEC 17025
Assessment CBA, Accreditation Testing Laboratories SK ISO/IEC 17025

10/002	NSH"Agrovet"	Laboratori për analiza të: tokës, mineraleve, hedhurinave industriale dhe indeve bimore. Ujit industrial dhe për ujitje, plehrave artificiale dhe organike Lab. for: soil, minerals, industrial waste and plant tissues Industrial and irrigation water, artificial and natural-organic fertilizers
07/003	Sharr Beteiligungs GMBH	Laboratori për analiza kimike dhe fiziko-mekanike te çimentos Laboratory for chemical and mechanical-physical analysis of cement
05/004	"INKOS" sh.p.k.	Laboratori i kontrollit të derivateve të naftës Laboratory for analysis oil and crude oil.
11/005	"FAN" sh.p.k	Laboratori për analiza fiziko-mekanike te armaturës dhe nyejve te saldimit Lab. for mechanical-physical analysis of armory and soldering
22/006	N.P.N "Renelual Tahiri" sh.p.k	Laboratori për analiza fiziko-mekanike për beton dhe produkte te betonit. Laboratory for mechanical-physical analysis of concrete
21/007	Compact Group sh.p.k	Laboratori i analizave te ujit "DEA" Laboratory for analises of drinking water
16/008	Eskavatori Company sh.p.k	Laboratori i analizave të agregateve, përzierjes bituminoze dhe bitumit Laboratory for asphalt and aggregates
12/009	SHPK "M&Sillosi"	Laboratori për analiza te grurit, miellit dhe produkteve nga mielli Flour, corn, bran and corn products analyses laboratory
15/010	"Derivati" Sh.p.k	Laboratori për analiza te naftës dhe derivateve te naftës Laboratory for analyses of petroleum and derivate of petroleum
18/011	N.N.SH "Geokos" A&A	Laboratori për analizat gjeomekanike te dherave gjate shpurnjeve ne tokë Laboratory for analyses for geo – mechanics of soil
13/012	N.T.P."Ballkan Petroll"	Laboratori për analiza te vajrave Oil analyses laboratory
29/013	Instituti Kombëtar i Shëndetësisë Publike të Kosovës- Qendra e Laboratorëve Testuese	1.Laboratori për analiza te ujit te pijes dhe ujërave rekreativ 2. Laboratori i kontrollit te cilësisë se ushqimit 3. Laboratori mikrobiologjik i ushqimit dhe uji 1.Laboratory for physical-chemical testing of drinking and recreational water 2.Food quality control laboratory 3.Microbiological laboratory for water and food testing
23/014	N.P.T.SH "Vëllezërit e Bashkuar"Sh.p.k.	Laboratori i materialeve të ndërtimit Laboratory for analyses of concrete and concrete products
33/015	N.P.N"Ballkan Projekt"	Laboratori për shqyrtimin e materialit ndërtimor, beton,asfalt si dhe hulumtime gjeomekanike dhe gjeologjike te dherave

Trupat Inspektues te Akredituar ,SK ISO/IEC 17020
Accredited Inspection Bodies, SK ISO/IEC 17020

06/001	"KPU Inspect " Sh.p.k.	**Trupa Inspektuese për nafte dhe derivate të naftës** **Inspection body for oil and crude oil**

Akreditimet 2008-2010
Organizmat e Vlerësimit te Konformitetit te akredituara për vite

Accreditations 2008-2010
Assessment Conformity Accredited Bodies for year

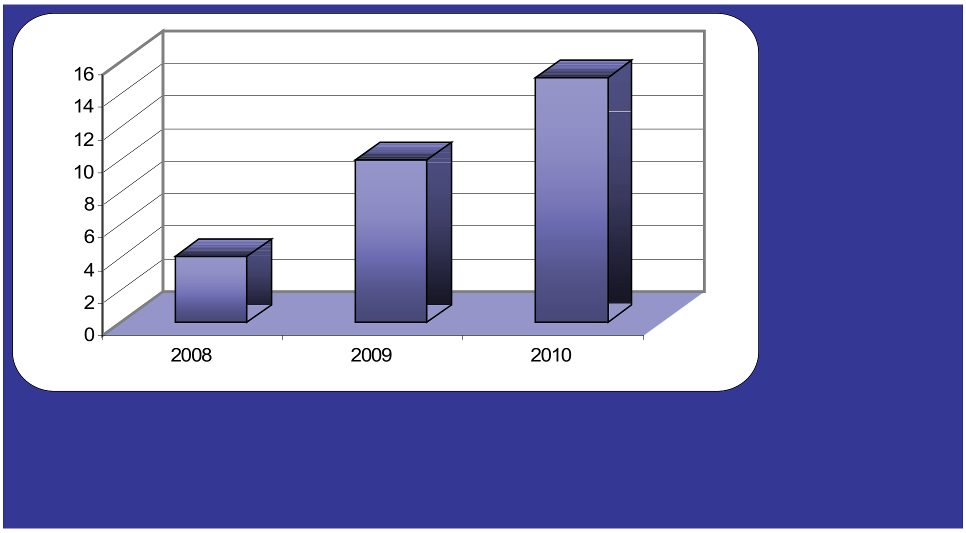

Laboratorët që janë në procedurë të akreditimit

1. Eurolab NTP, Laboratori për analiza te ujit, dheut, mineraleve dhe plehrave,
2. UBT, Akreditimi i trupave certifikues
3. UBT, Akreditimi i trupave inspektues
4. Laboratori doganor, Laborator i naftës dhe derivateve te naftës,
5. MBPZHR-IBK, Laboratori për analiza te farërave dhe plehrave
6. N.T.SH "Gurina" sh.p.k, Laboratori për metale te çmuara,
7. Korporata "Sara&Meti" sh.p.k, 1. Laboratori i mbrojtjes se bimëve, 2. Laboratori ushqimit dhe 3. Laboratori i produkteve bujqësore.

Laboratories that are ongoing Accreditation procedures

1. Eurolab NTP, Laboratory for water, soil, minerals and fertilizer testing,
2. UBT, Accreditation of certification bodies,
3. UBT, Accreditation of Inspection bodies,
4. Custom Laboratory, Laboratory for oil and petroleum oil testing,
5. MBPZHR-IBK, Laboratory for seeds and fertilizer testing,
6. N.T.SH "Gurina" sh.p.k, Laboratory for precious materials testing,
7. "Sara&Meti" sh.p.k Corporation, 1. Laboratory for plant protection; 2. Laboratory Food testing, and 3. Laboratory for agricultural products testing.

Objektivat e DAK-së për vitin 2011

- Harmonizimi i Legjislacionit në fushën e akreditimit me atë të EA-së, IAF dhe ILAC,
- Nënshkrimin e MLA (marrëveshjeve multilaterale) me EA për laborator testues,
- Rritja e stafit se paku për dy zyrtar
- Përmirësimi i skemave ekzistuese të akreditimit;
- Rritja e ndërgjegjësimit për rolin e akreditimit duke u fokusuar tek autoritet e qeverisjes qendrore, biznesi dhe të gjithë palët e interesuara për akreditimin dhe atë: laboratorëve testues, kalibrues, organizmave inspektues dhe certifikues në përputhje me rregullat teknike të bazuara në standarde dhe ligje sipas principeve themelore të akreditimit.

DAK objectives for 2011

- Harmonization of national accreditation legislation frame with EA, IAF and ILAC legislation,
- Endorsement of MLA with EA testing laboratories,
- Increscent of staff number, at list for two officers
- Improvement of existing accreditation schemes;
- Awareness increment for accreditation role focusing on central authority governance, business and all other parties interested in accreditation, and: testing and calibration laboratories, inspection bodies, and certification bodies in compliance with technical rules based to the standards and laws according to Accreditation basic principles.

Marrëdhëniet rajonale të DAK-ut

DAK-u i ka kushtuar rëndësi të madhe marrëdhënieve rajonale dhe ka raporte të mira me të gjithë Organizmat e Akreditimit të shteteve në rajon. Gjatë këtij viti DAK-u ka nënshkruar MoU me:

Drejtoria e Akreditimit më 17.06.2010 në Bruksel të Belgjikës nënshkroi MoU-en me Agjencinë Kroate të Akreditimit (HAA).

Më parë DAK kishte nënshkruar MoU-n edhe me Maqedoninë (IARM), Shqipërinë (DPA) dhe Turqinë (TURKAK).

Regional relationship of DAK

DAK has given a particular attention to the regional relationship, and has very sound relations with all Accreditation Bodies of regional countries. During this year the DAK has signed MoU with:

The Kosovo Accreditation Agency on 17.06.2010 in Brussels of Belgium has signed MoU with Croatian Accreditation Agency (HAA).

Earlier the DAK has signed MoU with Macedonia (IARM), Albania (DPA) and Turkey (TURKAK).

Marrëdhëniet ndërkombëtare të DAK-ut

Një ndër të arriturat më të mëdha të DAK-ut gjatë këtij viti është anëtarësimi i sajë në Organizatën Ndërkombëtarë të Akreditimit të Laboratorëve (**ILAC**) (International Laboratory Accreditation Cooperation) më 27.07.2010 dhe në Forumin Ndërkombëtarë të Akreditimit (**IAF**) (International Accreditation Forum) 02.08.2010. DAK vitin e kaluar ishte bërë anëtare në Korporatën Evropiane të Akreditimit (EA, European co-operation for Accreditation).

Ky status i anëtarësimit DAK-ut i jep të drejtën jo vetëm të marrë pjesë në aktivitetet e Organizatës Ndërkombëtarë të Akreditimit të Laboratorëve- ILAC dhe Forumin Ndërkombëtarë të Akreditimit (**IAF**) por edhe të votojë për çështje të ndryshme lidhur me procedurat e akreditimit. Anëtarësimi në këto forume ndërkombëtar është vazhdimësi e objektivave që DAK i ka vënë vetes për tu bërë pjesë e rrjetit ndërkombëtar dhe evropian të organizmave të Akreditimit.

Asambleja Gjenerale e 26 e EA, 24-25 Nëntor 2010, Budvë - Mali të Zi

26 EA General Assembly, November 24-25, 2010 Budva, Montenegro

International relations of DAK

One of biggest DAK achievements of this year is its membership into International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) on 27.07.2010 and into International Accreditation Forum (IAF) on 02.08.2010. Last year the DAK has become member of EA-European co-operation for Accreditation.

The membership status of the DAK gives the right not only to participate into ILAC and IAF activities, but even to vote on different issues in regard to accreditation procedures. The membership into those international forums is continuation of the DAK goals to become part of international and European Accreditation organization network.

ILAC, është Organizata ndërkombëtare e akreditimit të laboratorëve testues/kalibrues dhe organizmave inspektues. Fokusi kryesor i ILAC është zhvillimi dhe harmonizimi i praktikave të akreditimit të laboratorëve testues/kalibrues, dhe organizmave inspektues, promovimi i laboratorëve të akredituar dhe organizmave inspektues, industrisë, autoriteteve qendrore dhe vendore si dhe konsumatorëve, mbështetja për zhvillimin e sistemeve të Akreditimit si dhe njohja ndërkombëtare e laboratorë nëpërmjet marrëveshjeve, që sjellin lehtësimin e njohjeve të testeve në nivel ndërkombëtar.

Ndërkaq IAF (Forumi Ndërkombëtar i Akreditimit) është Organizata ndërkombëtare e akreditimit të sistemeve të menaxhimit certifikimit të produkteve, shërbimeve dhe personelit. Duke bërë të mundur nënshkrimin e MLA (marrëveshjeve multilaterale) bënë të mundur lëvizjen e lirë në tërë botën të mallrave dhe shërbimeve.

Ky statusi DAK-ut i hap rrugën e nënshkrimit të marrëveshjeve të njohjes reciproke (MLA), të cilat kanë qëllim mbështetjen e tregtisë botërore nëpërmjet reduktimit të barrierave teknike në tregti. Garantohet lëvizja e lirë mallrave pa pasur nevojën e ri-testimit, apo ri-kalibrimit në laboratorët e vendit ku hyn . Në këtë mënyrë bazuar në parimin „**një produkt i testuar njëherë, pranohet kudo**“ realizohet qëllimi për lëvizjen e lirë të produkteve me minimumin e kostove dhe të përpjekjeve.

AKREDITIMI I KOSOVËS
ACCREDITATION OF KOSOVA

ILAC is an International Organization for Accreditation of testing/calibration Laboratories and Inspection Bodies. Main focus of ILAC is development and harmonization of accreditation practices of testing/calibration laboratories, and inspection bodies, promotion of accreditation laboratory and inspection bodies, industries, central and local authorities, and those of consumers, support to the development of Accreditation systems, also laboratory international recognition through agreements that facilitates of testing recognition of international level.

While International Accreditation Forum, it is an international organization dialing with accreditation of managing systems, product certification, services and human resources. Those while signing MLA will be possible free movement of goods and services in whole world.

The DAK status will open the doors for endorsement of reciprocal agreements (MLA), which aims to facilitate the world wide trade, those eliminating technical barriers from the market. Will be guarantied free movment of goods without a need of re-testing and/or re-calibration of laboratories where products enters. So, in this way based to rule "a product tested ones is accepted everywhere", will be realized objective on free movement of goods with minimal costs and minimal efforts.

Te hyrat e realizuara ne Drejtorinë e Akreditimit

Sipas evidencës së mbajtur për të hyrat e realizuara në Drejtorinë e Akreditimit për vitin 2010 është konstatuar se këto te hyra për këtë periudhë kohore janë në vlerën prej 9,730.00 €. Te hyrat u realizuan si rrjedhoje e kryerjes se pagesave nga ana e laboratorëve e testues/kalibrues, trupave inspektues dhe organizmave certifikues sipas kontratës paraprakisht te bërë në mes të DAK-së dhe subjektit, e cila kontrate bazohet në ligjin për akreditim Nr 03/L-069, si dhe UA Nr.2009/04 "Për përcaktimin e tarifave për akreditim"
Këto pagesa kishin te bënin me:

a) pagesën për krye vlerësues ;
b) pagesën për procedurë administrative dhe mbikëqyrje ;
d) pagesën për dhënien e certifikatës si dhe
e) çmimet për përdorimin e logos së akreditimit për organizmat testues-kalibrues të akredituar ;

Tarifat janë paguar në dy këste/rata: Rata e parë është paguar atëherë kur ka filluar procedura e akreditimit ndërkaq ajo e dyta, e shumës totale, është paguar kur laboratori e ka marrë certifikatën e akreditimit.

Incomes realized by the Accreditation Directory

Based to the evidence on incomes recorded by the Accreditation Directory for year 2010, is concluded that those incomes for this period of time are about 9,730.00 €. Thos incomes are accumulated from fees payments of the testing/calibration laboratories, inspection bodies, and certification bodies based to the contract concluded between the DAK and the party. This contract is concluded based to the law on Accreditation No. 03/L-069, and AI No.2009/04 "on definition of accreditation fees"

Those payment fees are accumulated from:
a) payment fee on lead assessor;
b) payment fee on administrative and surveillance procedures;
d) payment fee on certificate issuing; and
e) prices on usage of accreditation logo for accreditation testing/calibration bodies;
The fees are paid with two rates: fisted is paid when the procedure for accreditation has been started, while second rate, total amount is paid when to the laboratory is issued the certificate.

Ueb faqja e Drejtorisë së Akreditimit

Ueb faqja e DAK-ut, është e organizuar në kuadër të faqes së MTI-së (www.mti-gov.net) që ka ofruar informacione mbi aktivitetet që janë organizuar në kuadër të DAK-së. Përdoruesit mund të shkarkojnë dokumentacionin e nevojshëm (forma, procedura, si dhe informacione në lidhje me testet e zotësisë) etj.

Shtypi ditor shkruan për Drejtorinë e Akreditimit

Gjatë vitit 2010 u mbajt konferenca për shtyp e MTI-së respektivisht Drejtorisë së Akreditimit te Kosovës me rastin e anëtarësimit në Organizatën Ndërkombëtarë të Akreditimit të Laboratorëve (ILAC) (International Laboratory Accreditation Cooperation),dhe Forumin Ndërkombëtarë të Akreditimit (IAF) (International Accreditation Forum), shtypi ditor shkrinë këta artikuj:
Agjencia e lajmeve EKONOMIA, Drejtoria e Akreditimit te Kosovës anëtarësohet ne ILAC,
NEWMEDIA, Drejtoria e Akreditimit e Kosovës anëtarësohet ne ILAC,
RTV-21, DAK-i ka bashkëpunim te shkëlqyeshëm me vendet e rajonit, Laboratorët e akredituar kane treguar rezultate te mira.
Bota Sot, Laboratorët e akredituar kane treguara rezultate te mira,
KOHA Ditore, Produktet tona nuk kane nevojë me për ritestim,
Kosovapress, DAK-i ka bashkëpunim te shkelqyeshem me vendet e rajonit,

Accreditation Directory web-page

DAK webpage is established within MTI webpage (www.mti-gov.net) where will be find information on DAK activities. Users can download necessary documents (Forms, procedures, and information in regard to testing) etc.

Daily newspapers write about Accreditation Directory

The MTI, respectively the Kosovo Accreditation Directory during 2010 has organized a media conference on occasion of membership into International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC), and into International Accreditation Forum (IAF), the daily newspapers wrote those articles:
The Economy- news agency, "The Kosovo Accreditation Directory became member of ILAC,
NEWMEDIA, "The Kosovo Accreditation Directory became member of ILAC,,
RTV-21, DAK have excellent cooperation with regional countries, The Accredited Laboratories have shown very good results".
Bota Sot, "Accredited Laboratories have shown good results",
KOHA Ditore, "Our products dose not need anymore for retesting",
Kosovapress, DAK has excellent cooperation with regional countries",

Lajm, DAK-u anetaresohet ne ILAC dhe ne IAF,
Drejtoria per akreditimi e MTI-se anetaresohet ne Korporaten Evropiane per Akreditim.
Albaniasite, Maqedoni-Kosovë, nënshkruhet memorandumi,
Agjencia e Lajmeve NOA, Kosova dhe Maqedonia memorandum për forcimin e tregtisë,
Ministria e ekonomisë Republika e Maqedonisë, Maqedonia dhe Kosova do ta përparojnë tregtinë duke i harmonizuar proceset e akreditimit,
Kosovapress, Drejtoria e Akreditimit anëtarësohet ne Korporatën Evropiane për Akreditim.
Ylli PRESS, Maqedonia dhe Kosova do ta avancojnë tregtinë me harmanizim të proceseve për akreditim.
EKOPOLITIKË, Drejtoria për Akreditim e MTI-se anëtarësohet ne Korporatën Evropiane për Akreditim.
Lajm, faqe 7 shkruan se Drejtoria për Akreditim e MTI-së anëtarësohet në Korporatën Evropiane për Akreditim, dhe më pas titullohet **"Mundësi e re për produktet vendore"**
Express, faqe 11 shkruan rreth kësaj teme **"Akreditimi i parë"**
Epoka e re, faqe 9 shkruan **"Drejtoria e Akreditimit pranohet në EA"**
Kosova sot, faqe 7 shkruan **"DAK anëtarësohet në EA"**
Zëri, faqe 6 shkruan **" Drejtoria e Akreditimit – anëtare e EA-së"**

Lajm, DAK became member of ILAC and IAF,
The MTI Accreditation Directory became member of European Accreditation Corporation
Albaniasite, "Macedonia –Kosovo sing a Memorandum", ,
NOA- News Agency, "Kosovo and Macedonia, Memorandum on trade strengthening",

The Ministry of Economy of the Republic of Macedonia- "The Macedonia and Kosovo will improve their economy harmonizing their accreditation procedures",
Kosovapress, Accreditation Directory became member of European Accreditation Cooperation.
Ylli PRESS, The Macedonia and Kosovo will advance trade relations with harmonizing their accreditation procedures.
EKOPOLITIKË, MTI Accreditation Directory became member of European Accreditation Corporation.
Lajm, page 7 is written that the MTI Accreditation Directory became member of European Accreditation Corporation, and then other article **"New opportunity for domestic products"**
Express, page 11, **"First Accreditation"**
Epoka e re, page 9, **"Accreditation Directory recognized by EA"**
Kosova sot, page 7, **"Membership of DAK into EA"**
Zëri, page 6, **"Accreditation Directory – member of EA"**

Koha Ditore, faqe 14 shkruan **"Vlerësimet e kosovarëve tani do të njihen në shtetet e BE-së"**
Bota sot, faqe 8-9, shkruan **"Zharku: Hapen rrugët për anëtarësim në organizatat ndërkombëtare"**
Infopress, faqe 6 shkruan **"Certifikime evropiane"**
Rëndësi te veçante nënshkrimit te kësaj kontrate i dha edhe ueb faqja ne gjuhen angleze www.newkosovareport.com me artikullin : **Kosovo Accreditation Directorate joins EA** Tuesday, 08 December 2009

Koha Ditore, page 14, **"Kosovar assessment from now on will be recognized by EU"**

Bota sot, page 8-9, **"Zharku: Doors are open for membership into international organizations"**
Infopress, page 6, **"European Certification"**
A particular importance to this event has give the English webpage www.newkosovareport.com writing following article "**Kosovo Accreditation Directorate joins EA** Tuesday, 08 December 2009